

С Т А Н О В И Щ Е

относно: конкурс за професор по
3.6 право (криминология)
обявен от ВСУ „Черноризец Храбър“
ДВ, бр.35 от 19.04.2024 г.

кандидат: доц. Галина Димитрова Ковачева,
доктор по право

изготвил становището: проф. Лазар Георгиев Груев
д.ю.н.

Единствен кандидат в конкурса за професор по криминология в Юридическия факултет на ВСУ „Черноризец Храбър“ е доц. Галина Ковачева, доктор по право.

Кандидатът познавам лично от десетина години, особено от съвместната ни работа в катедрата по наказателноправни науки на ЮФ на ВСУ, а също и от нейните трудове. Нямаме съвместни публикации.

Галина Ковачева е завършила езикова гимназия във Варна, а висшето си образование по право в Икономическия Университет в същия град. От 2004 г. е асистент в ЮФ на ВСУ „Черноризец Храбър“. През 2012 г. защитава успешно и придобива образователната и науча степен „доктор“. Хабилитира се през м. май 2019 г., а в края на същата година оглавява секцията по наказателноправни науки в ЮФ. От м. август 2023 г. – и понастоящем – е ръководител на едноименната катедра към факултета.

Основни качества, които отличават кандидата са нейното трудолюбие и последователност, които са в основата на академичната ѝ кариера, която гради постъпателно, с много усилия, методичност и задълбоченост.

Като преподавател доц. Галина Ковачева е прецизен лектор и справедлив екзаминатор. Студентите харесват и с интерес посещават нейните лекции. При тяхното провеждане тя използва интерактивни методи за обучение, представя мултимедийно съдържание, провежда дискусии по темите и решаване на казуси. Разработва актуализирани учебни програми и провежда няколко лекционни курсове по дисциплините „Криминология“, „Престъпност на непълнолетните“, „Организирана престъпност“, „Наказателноизпълнително право“, „Превенция на киберпрестъпността“ и др.

Особено трябва да се отбележи активността и приноса на доц. Галина Ковачева при подготовката и обучението на докторанти в ЮФ. Тя е била научен ръководител на трима успешно защитили докторанти, а към момента на двама обучаващи се, като междуременно активно се е включвала като член на научно жури на други, обучаващи се във факултета докторанти.

През последните години Галина Ковачева израсна и като добър организатор и ръководител на секцията, а от средата на 2023 г. и на катедрата по наказателноправни науки към факултета. Ръководството ѝ се отличава с толерантност, внимание към останалите, прецизност към подготовката на заседанията и винаги с уважение към чуждото мнение. За периода след хабилитацията ѝ тя е осъществила изходяща

мобилност по програма „Еразъм +“ в чуждестранни университети на Италия и Испания; участвала е в конкурсни комисии за магистрати; в комисии за провеждане на държавни изпити; в организационни комитети за провеждане на научни форуми и е осъществявала ръководство като академичен наставник на курс студенти в специалност „Право“. Похвално е, че и след хабилитацията доц. Ковачева не изоставя усилията за повишаване на собствената си квалификация чрез успешно завършени курсове за допълнително обучение.

II.

1. Доц. Галина Ковачева представя в приложен към документацията списък всички свои научни трудове. Отделно в справката относно наукометричните показатели са обособени съчиненията, публикувани след хабилитацията ѝ. Убеден съм, че погледът върху цялостното творчество е от значение, доколкото в настоящия конкурс се преценяват качествата на кандидат за научно звание – професор. Професурата е следващата, след хабилитацията, степен в кариерното израстване на един учен, отличаваща се преди всичко с качествен, а не количествен скок в него. От тази гледна точка ще кажа, че съчиненията на доц. Ковачева, нейната научна продукция като цяло се отличават със своята разнообразна тематика и новаторски подход, все качества, заслужаващи положителна оценка.

2. Представените в конкурса трудове съдържат много нови научни постановки и обогатяват съществуващите знания в областта на криминологията. Направените в тях изводи почиват на задълбочен и критичен анализ както на

действащата нормативна уредба, така и на използваната научна литература. След избора ѝ за доцент научните интереси на кандидата са насочени към едни от актуалните, сложни и често – дискуссионни въпроси на криминологията. Като пример ще посоча съчиненията посветени на ефектите от дигитализацията върху съвременната престъпност; новите подходи за противодействие на престъпността в дигиталната ера; ролята на съдебната практика за превенция на престъпността и редица други, подробно посочени в документацията на конкурса.

Ще обобщя, че тя разработва интересни, понякога спорни, но винаги с важно практическо значение проблеми и е видно, че научната ѝ продукция не е “фиксирана” в определен проблем или ограничена само до отделна част на криминологията.

3. Представеният в конкурса хабилитационен труд **“Криминогенни ситуации при умишлените престъпления”**, изд. център ВСУ „Черноризец Храбър“, Варна, 2024 г. е достойна за професор монография. Трудът представлява задълбочено и първото в областта на криминологията изследване на тази проблематика у нас. Той съдържа важни и принципни постановки, които са добре формулирани и обосновани.

Основното достойнство на труда е новаторският подход и актуалността в подхода към темата. Тук включвам доброто познаване – и използване – на взаимовръзката между – условно казано – отделните елементи на включените в наказателноправните дисциплини познания от автора – наказателното, наказателнопроцесуалното и наказателноизпълнителното право и криминалистиката; както и проведеното и използвано емпирично изследване, обхващащо мотивите към 1475 присъди проучени от нея.

Книгата е първото самостоятелно криминологично изследване в България, посветено на криминогенните ситуации при умишлените престъпления. Като приноси тук следва да се посочат: представеното определение на понятието; изследването на криминогенните ситуации в динамичен план; възгледа на автора относно т.н. „ситуационни престъпления“; изследването на категорията „трети лица“ и тяхното въздействие върху динамиката и изхода от ситуацията. Особено следва да се подчертае и добре аргументираната от доц. Ковачева теза за необходимостта от изследване на криминогенните ситуации за целите на противодействието на престъпността. Това е изключително важно, особено в съчетание с предложенията за промяна в уредбата на тази материя и в частност обосноваването на необходимост от създаването на информационна база данни.

Темата е трудна, без съмнение с комплексен характер и изисква огромни усилия, които в конкретния случай са се оправдали.

Представеният труд е съчинение, което няма да остави безучастен читателя и представлява интерес както за научните работници, а така също и за хората от практиката.

Предложенията **de lege ferenda**) са логически неизбежен извод от направения задълбочен анализ на проблематиката, вкл. съществуващата понастоящем у нас регламентация.

IV.

В **заключение** убедено смятам, че кандидатът отговаря на критериите и е изпълнил изискванията, предвидени в Закона за развитието на академичния състав в Република България за получаване на научното звание професор. Като вземам предвид приносните моменти в рецензираните трудове, цялостното

научно творчество и дългогодишната, ползотворна и с доказани педагогически умения преподавателска дейност на кандидата, си позволявам да препоръчам на уважаваното жури да вземе решение, с което да даде научното звание "професор" по З.б. право (криминология) на доц. д-р **Галина Димитрова Ковачева**.

август.2024 г.

(проф. Л. Груев)